



لوړو زده کړو وزارت
تابش پوهنتون
د علمي چارو معاونیت

د اکاډمیکو ازاديو پالیسي

کال: ۱۴۰۴



لومړی فصل

عمومي احکام

لومړۍ ماده

مبنی: د ملکي لوړو زده کړو قانون ۳ مادې ۱۱ بند د حکم په اساس د تابش پوهنتون لپاره د اکاډمیکو ازاديو دا پالیسی تدوین شوې ده.

دویمه ماده

د اکاډمیکي ازادۍ تعریف: اکاډمیکه ازادۍ د ملکي لوړو زده کړو قانون د (۳) مادې (۱۱) بند د حکم له مخې د منل شویو علمي تگلارو (روشنو) او معیارونو پر بنسټ د علمي نظریاتو آزادانه وړاندې کول دي.

درېیمه ماده

ددې پالیسی موخې عبارت دي له:

- ۱) په پوهنتون کې د اکاډمیکي ازادۍ د مفاهیمو نهادینه کول؛
- ۲) په پوهنتون کې د ازاديو د موافقو مواردو تشخیصول؛
- ۳) په پوهنتون کې د ازاديو د مخالفو مواردو تشخیصول؛
- ۴) په پوهنتون کې د علمي ازادۍ د اړتیاوو تشخیصول؛
- ۵) د پوهنتون علمي کادر، کارمندانو او محصلینو د علمي نظریو له آزادانه وړاندې کولو څخه ملاتړ کول.

څلورمه ماده

د پوهنتون ژمنتیا او د دې پالیسی د تطبیق ساحه: تابش پوهنتون علمي ازاديو ته ژمنه ده او ورڅخه ملاتړ کوي؛ د علمي کادر غړي حق لري، چې خپل نظریات په آزادانه ډول د اسلامي شریعت او د هېواد نافذه قوانینو د حکمونو په پام کې نیولو سره د پوهنتون په داخل او خارج کې څرگند کړي، د پوهنتون په داخل کې په ټولو علمي او غیر سیاسي مجالسو کې گډون وکړي او هم له پوهنتون دباندي خپل فعالیتونه منسجم کړي. دغه پالیسی د تابش پوهنتون رهبري، علمي کادر غړو، کارکوونکو او محصلینو د اکاډمیکي ازادۍ په مواردو د تطبیق وړ ده.

دویم فصل

د اکاډمیکي ازادۍ موافق موارد

پنځمه ماده

اکاډمیکه ازادې د علمي کادر هر غړي او زده کړيالانو ته حق ورکوي، چې خپل فکر او نظريات د وينا، ليکنې، الکترونيکي وسايلو، انځور او نورو مروجو لارو له لارې د تحصيلي بنسټ په داخل کې له هر ډول ډار او تهديد پرته څرگند کړي؛ خو په دې شرط چې پورتنی موارد د اسلامي شريعت او هېواد د نافذه قوانينو له مخې منع او جرم نه وي.

شپږمه ماده

اکاډمیکه ازادې د علمي کادر غړو ته حق ورکوي، چې خپلې څېړنې د ټولنې د گټو په نظر کې نيولو سره ترسره کړي او د هغې نتايج څرگند کړي.

اومه ماده

پوهنتون د اکاډمیکي ازادۍ د حفظ او له هغه څخه د ملاتړ په موخه د علمي کادر غړو او محصلانو څېړنې له هر ډول سانسور پرته په دې شرط چې د ټولنې گټې له خطر سره مخ نه کړي نشروي.

اتمه ماده

اکاډمیکه ازادې محصلانو او استادانو ته حق ورکوي، چې د هغوی د حقوقو د تلف په صورت کې له اصولي لارو څخه د خپل حق غوښتنه وکړي.

نهمه ماده

پوهنتون د علمي کادر غړو او محصلانو هغه منطقي او مستدلو نظرياتو ته درناوی کوي، کوم چې د پالیسيو او اداري پروسو په مقابل کې يې لري او په همدې توگه رهبرۍ، استادانو، کارکوونکو او زده کړيالانو ته حق ورکوي، چې په ازادانه ډول په مجالسو، کنفرانسونو او شوراگانو کې د هېواد نافذه قوانينو او عمومي گټو په رڼا کې خپل نظر څرگند کړي.

لسمه ماده

اکاډمیکه ازادې استادانو او محصلانو ته حق ورکوي، چې يو د بل نظريات ونگوي او په منطقي استدلال سره هغه تر پوښتنې لاندې راولي؛ همدارنگه اکاډمیکه ازادې د استاد هغه حق ته چې پر محصل يې د درسي مضمون د زده کړې او تمرين په برخه کې يې لري صدمه نه رسوي.

یولسمه ماده

اکاډمیکه ازادې استاد ته حق ورکوي، چې د خپل درسي مضمون محتوی او لوړو زده کړو وزارت له خوا منظور شوي تحصيلي نصاب ته په کتو سره ځانته درسي میتود وټاکي.

دولسمه ماده

اکاډمیکه ازادې د استاد د هغه نمرې چې نوموړې د محصل د پارچې د ارزيايي پر اساس له هر ډول تبعيض او تعصب پرته هغه ته د هغه د لياقت او استعداد له مخې ورکړي حمايت کوي.

ديارلسمه ماده

اکاډميکه آزادي د علمي کادر غړو ته د هغوی د قضیو له شفافیت او دلایلو څخه چې د نوموړي پر ضد کارول کېږي دوی ته د دفاع او نظر څرگندولو حق ورکوي.

څوارلسمه ماده

اکاډميکه آزادي استادانو ته حق ورکوي، چې د یو مضمون په محتویاتو کې د کار د بازار اړتیا په پام کې نیولو سره د نافذه تقیني اسنادو په رڼا کې تعدیلات او بدلونونه راولي.

پنځه لسمه ماده

د دې پالیسی له مخې زده کړیالانو ته حق ورکول کېږي، چې د هغه تصامیمو او اجراءاتو په مقابل کې خپل نظریات او وړاندیزونه چې هغوی ترې اغېزمن کېږي څرگند کړي او د هغوی نظریاتو ته درناوی کېږي.

شپاړلسمه ماده

اکاډميکه آزادي محصلانو ته حق ورکوي، چې خپله یا د استازي په ټاکلو سره د نظم او ډسپلین په کمېټه کې غړیتوب ولري؛ د دې کمېټې د چارو له رویتیا څخه ډاډ ترلاسه کړي او هم اکاډميکه آزادي زده کړیالانو ته حق ورکوي، چې د استادانو د تدریس د کیفیت په ارزونه کې برخه ولري.

دریم فصل

د اکاډمیکې ازادۍ مخالف موارد

اوه لسمه ماده

تحصیلي بنسټ هېڅ سیاستمدار او دولتي چارواکي ته حق نه ورکوي، چې خپل عقاید او نظریات پر استادانو او محصلینو تحمیل کړي او یا د هغوی په کړنو او څېړنو کې مداخله وکړي؛ په همدې ډول د علمي کادر غړي هم حق نه لري، چې خپل نظریات او عقاید پر زده کړیالانو تحمیل کړي، یا له داسې وسایلو او لارو چارو څخه کار واخلي، چې له مخې یې محصلان په مستقیم یا غیر مستقیم ډول د علمي کادر غړو د نظریاتو او عقایدو منلو ته اړ شي.

اتلسمه ماده

اکاډمیکه آزادي د محصلانو او استادانو له هغو څرگندونو، نظریاتو، انځورونو، کړنو او ... څخه ملاتړ نه کوي چې له مخې یې د هېواد نافذه قوانین تر پښو لاندې کېږي.

نولسمه ماده

اکاډمیکه آزادي د علمي کادر غړو له ډلې څخه د هغو ملاتړ نه کوي، چې یوازې درسي مکلفیت ترسره کوي او نور لازم فعالیتونه (په کمېټو کې غړیتوب، مجالس، کنفرانسونه، ورکشاپونه، سیمینارونه، عملي او لابراتواري کارونه، نوښتونه، زده کړې، د ډیپارټمنټ چارې، د کیفیت لوړونې چارې او په ټولنه کې د پوهنتون له نقش) څخه ډډه کوي او نه یې ترسره کوي.

شلمه ده

اکاډمیکه آزادي د علمي کادر غړو او محصلانو ته اجازه نه ورکوي، چې څوک تحقیر، توهین، توبیخ، تهدید، اذیت او یا هم د هغوی شخصیت ته صدمه ورسوي.

یووېشتمه ماده

اکاډمیکه آزادي د پوهنتون رهبرۍ، استادانو او کارکوونکو ته دا حق نه ورکوي، چې د پوهنتون د تخریب اړوند عملي او نظري قدم پورته کړي او نه هم پوهنتون ته دا حق ورکوي، چې پرته له موجه او مقنع دلایلو څخه د کارکوونکي د دندې مصئونیت ته صدمه ورسوي یا یې حق وخورې.

دوه ویشتمه ماده

اکاډمیکه آزادي د دې تضمین نه کوي، چې د علمي کادر یو ناشایسته او پر درس نامسلط غړی دې په دایمي ډول په علمي کادر کې پاتې شي او خپلې دندې ته دې ادامه ورکړي.

دروېشتمه ماده

اکاډمیکه آزادي د علمي کادر له هغه غړو څخه چې خپل درسي مکلفیت او نورو قانوني چارو (په کمېټه کې غړیتوب، ورکشاپونو، سیمینارونو، علمي څېړنو او مقالو لیکنو...) ته په تکراري ډول نه حاضرېږي ملاتړ نه کوي.

څلورویشتمه ماده

اکاډمیکه آزادي د علمي کادر غړو د هغه نظریاتو په مقابل کې چې غیر قانوني او غیر اصولي وي له هغوی څخه د پوښتنو گروپونو، معلوماتو ترلاسه کولو او ځواب غوښتلو (استنطاق، استعمال او استجواب) ممانعت نه کوي.

پنځه ويشتمه ماده

د علمي کادر غړو او استادانو هغه نظريات، چې دوی يې په تلویزيوني، راډيويي او داسې نورو مباحثو کې څرگندوي، د پوهنتون استازيتوب نه کوي او دوی مکلف دي، چې په مباحثو کې له مخکې نه څرگنده کړي، چې دا زما خپل نظر دی او د پوهنتون استازيتوب نه کوي؛ خو دا چې د پوهنتون له لورې په رسمي ډول په مشخصه موضوع کې چې د پوهنتون نظر پرې غوښتل شوی وي، مؤظف شي.

شپږويشتمه ماده

د اکاډميکي ازادۍ دغه پاليسي په دريو فصلونو (شپږ ويشت مادو) کې ترتيب او د پوهنتون علمي شورا په (۱۴۰۴/۲/۳۰) (۲) گڼه پروتوکول کې له اړخيز بحث وروسته د رايو په يووالي سره تصويب شوه.

درنښت

پوهنيار عبدالحميد سيرت

د پوهنتون رئيس